

**การพัฒนาารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2**
**The Development of an Instructional Supervision Model that Affected the
Students' Quality in the Schools under Nakhon Phanom Primary
Educational Service Area Office 2**

อนตรศักดิ์ วิชัยรัตน์¹ วลัยกา ฉลากบาง² และ นิภาพร แสนเมือง³
Anuttarasak Wichairat¹ Wannika Chalangkang² and Nipaporn Saenmueang³

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สาขาวิชาบัณฑิตการศึกษาด้านบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
²ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาบัณฑิตการศึกษาด้านบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
³กรรมการวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาบัณฑิตการศึกษาด้านบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 327 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45–0.91 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ กระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน ผลของการนิเทศการสอน และคุณภาพผู้เรียน 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพผู้เรียนปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ผลของการนิเทศการสอน และกระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอนตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ การนิเทศการสอน คุณภาพผู้เรียน

Abstract

The objectives of this study were to develop and examine the suitability of an instructional supervision model that affected the students' quality in the schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. The study was conducted by means of documentary research from relevant concepts, theories, articles, research findings and experts' opinions. There were 2 groups of samples, namely experts in the field and administrators and teachers in the schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year B.E. 2559. The former was comprised of 5 experts selected by a purposive sampling technique. The latter was comprised of 327 administrators/teachers selected by a multi-stage random sampling technique. A set of a 5-level rating scale questionnaire with discrimination power indexes between 0.45 - 0.91 and reliability value of 0.99 was used for data collection. The data were then analyzed by means of Descriptive Statistics, e.g. frequency counts, percentages, means and standard deviations (SDs).

The research findings were as follows: Firstly, the developed instructional supervision model that affected the students' quality in schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2 was comprised of 4 factors, namely 1) supporting elements for instructional supervision, 2) instructional supervision process within its scope, 3) instructional supervision results and 4) students' quality. Secondly, on average, the opinions of the school directors and teachers in the schools of the aforementioned Area Office about the developed model, both in an overall and in each aspect, were at the highest levels. Their means could be ranked in descending order as follows: 1) students' quality, 2) supporting elements for instructional supervision, 3) instructional supervision results and 4) instructional supervision process within its scope.

Keywords: Model Development, Instructional Supervision, Students' Quality

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งด้านวิทยาการ สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพังแต่จะต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในขณะเดียวกัน โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น คนต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์และมีทักษะการตัดสินใจ เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ ในสังคมที่สลับซับซ้อนมากขึ้น และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา เพราะคุณภาพของการจัดการศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับความพร้อมในการแข่งขันในเวทีโลกของแต่ละประเทศ ประเทศที่จะอยู่รอดได้หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555)

คุณภาพการศึกษาในปัจจุบันของไทยอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะเรื่องความรู้พื้นฐานตามหลักสูตร การคิดวิเคราะห์และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดโดยอาศัยกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องควบคู่กันไป คือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

ผลการปฏิบัติงานด้านนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบปัญหาว่า การนิเทศ

การศึกษาของศึกษานิเทศก์นั้น ไม่ได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้เท่าที่ควร เนื่องจากอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ระยะเวลา ลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งของโรงเรียน งบประมาณตลอดจนนโยบายทางการศึกษา ทำให้การนิเทศการศึกษามีข้อจำกัด การนิเทศไม่ทั่วถึงไม่สม่ำเสมอ และการนิเทศการศึกษายังขาดประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้การปฏิบัติการณ์นิเทศในสถานศึกษาไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2558) การนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในและการนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพและพัฒนาทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน (สุภาพรณ กิตติรัชดานนท์, 2551)

การนิเทศการสอนจึงมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง เพราะเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะช่วยให้ครูเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งส่งผลถึงผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา (ยุพิน ยืนยง, 2553) การนิเทศการสอนเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอน เพื่อกระตุ้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นความพยายามที่จะช่วยส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยการช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง แก้ไขงานในด้านการสอนรวมทั้งงานในชั้นเรียนเพื่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยตรง (พวงเพชร ตีรคุณบุรณะ, 2556) ผลที่เกิดจากการนิเทศการสอนทั้งด้านเจตคติต่อการนิเทศและการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอน หลังจากได้รับการนิเทศนั้นก็คือคุณภาพการศึกษา

และคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจะอยู่ในระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการนิเทศการสอนคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพมีคุณลักษณะสอดคล้องกับหลักสูตรและตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (วรรณพร ภิรมย์รัตน์, 2550) การพัฒนาครูจึงเป็นวิธีการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลายมีคุณภาพและดำเนินการอย่างเป็นระบบ (พัชรา พุ่มพชาติ, 2558) เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล เป็นคนดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ ความรู้และคุณธรรม สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การนิเทศการสอนกับคุณภาพผู้เรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการนิเทศการสอนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพของผู้เรียนที่พึงประสงค์

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพปัจจุบัน แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การนิเทศการสอนที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษา ได้นำรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2

2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,004 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 206 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,798 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 322 คน แต่ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 63 คน และครูผู้สอน จำนวน 264 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน วาโร เฟ็งส์วีสต์, 2551) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ทางด้านการศึกษาและมีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ทางด้านการศึกษา วิชยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

และมีประสบการณ์การบริหารไมต่ำกว่า 10 ปี
จำนวน 1 คน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
มีวุฒิการศึกษาไมต่ำกว่าระดับปริญญาเอก
ทางด้านการศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
ขึ้นไป และมีประสบการณ์การบริหารไมต่ำกว่า 10 ปี
จำนวน 1 คน

4. ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษา
ไมต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางด้านการศึกษา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์
การนิเทศการศึกษาหรือการสอนไมต่ำกว่า 10 ปี
จำนวน 1 คน

5. ครูผู้สอน มีวุฒิการศึกษา
ไมต่ำกว่าระดับปริญญาโททางด้านการศึกษา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์
การสอนไมต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน
ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาใช้
แบบสอบถามความคิดเห็นชนิดเห็นด้วยและ
ไม่เห็นด้วย โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน
พิจารณาเกี่ยวกับร่างรูปแบบการนิเทศการสอน
ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความเหมาะสมของร่างรูปแบบการนิเทศการสอน
ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ทั้ง 4 องค์ประกอบ
ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ กระบวนการนิเทศ
การสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน ผลของ
การนิเทศการสอน และคุณภาพผู้เรียน

2. การตรวจสอบความเหมาะสมของ
รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพ
ผู้เรียนในสถานศึกษา ใช้แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ
การสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน
ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 63 คน
และครูผู้สอน จำนวน 264 คน ซึ่งสามารถแบ่ง
แบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ
ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอน
ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษามีลักษณะ
เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)
โดยสร้างข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบตาม
ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยได้กำหนด
ค่าคะแนนความเหมาะสมออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด
ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน

ระดับความเหมาะสมมาก
ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน

ระดับความเหมาะสมปานกลาง
ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน

ระดับความเหมาะสมน้อย
ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน

ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด
ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

การรวบรวมข้อมูล

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1.1 ติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลักโดยตรงเพื่อสอบถามความสมัครใจและความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการวิจัย

1.2 ส่งแบบสอบถามให้ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเองและขอรับคืนด้วยตนเอง

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ส่งแบบสอบถามให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง .50 ขึ้นไป

2.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครูผู้สอน จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

2.3 นำส่งแบบสอบถามการวิจัยด้วยตนเองและบางส่วนนำส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนพร้อมแนบซองเปล่าติดดวงตราไปรษณียากรเพื่อส่งคืนผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การพิจารณาาร่างรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน ใช้ค่าร้อยละเป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพ

ผู้เรียนในสถานศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน มาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคนเห็นด้วยกับรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความรู้ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ บรรยากาศในการนิเทศและแรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ

1.2 กระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน ประกอบด้วย

1.2.1 กระบวนการนิเทศการสอน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

1.2.2 ขอบข่ายการนิเทศการสอน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

1.3 ผลของการนิเทศการสอนประกอบด้วย การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ

1.4 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการทำงาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

2. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีความเหมาะสม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจัดลำดับเป็นรายด้าน จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยเป็น ดังนี้ คุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.16) ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.14) ผลของการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.17) และกระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความรู้ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ บรรยากาศในการนิเทศ และแรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนการนิเทศเป็นสภาวะที่เอื้อให้การดำเนินงานการนิเทศบรรลุตามจุดมุ่งหมาย โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ทำงานอย่างทุ่มเทด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร รับฟังความคิดเห็นในการทำงานสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานร่วมกัน และมีสุขภาพจิตที่ดีในขณะที่มีการนิเทศ สอดคล้องกับวรรณดี สุธานีชัย (2557) ได้กล่าวถึงปัจจัยสนับสนุนการนิเทศว่า เป็นสิ่งที่จะช่วยให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มี 5 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ความรู้ ทักษะและทัศนคติของผู้นิเทศ พฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ สื่อและเครื่องมือนิเทศ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศ

1.2 กระบวนการนิเทศการสอน ในขอบข่ายการนิเทศการสอน ดังนี้

1.2.1 กระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศการดำเนินการนิเทศและการประเมินผลการนิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนิเทศการสอนเป็นลำดับขั้นในการทำงานร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผนระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกระบวนการนิเทศการสอนจะต้องทำเป็นขั้นตอนจากการวางแผนการนิเทศที่เริ่มจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการมากำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้การนิเทศบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ถ้าผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจถูกต้องตรงกันก็จะเกิดความพร้อมในการให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพได้ ส่วนการดำเนินการนิเทศเป็นการปฏิบัติตามแผนการนิเทศที่กำหนดขึ้น ผู้นิเทศต้องให้ความรู้และให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศอย่างเหมาะสม โดยผู้นิเทศจะต้องนำหลักการนิเทศการสอนนำมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้การปฏิบัติการนิเทศไปด้วยความเรียบร้อย และการประเมินผลการนิเทศเป็นขั้นตอนการตรวจสอบความสำเร็จการดำเนินการ ด้วยการสอบถามความพึงพอใจ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับยุพิน ยืนยง (2553) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการสอนไว้ว่า การนิเทศการสอนจะเกิดผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

โดยมีกระบวนการนิเทศการสอนที่สำคัญ ๆ ประกอบด้วย ชั้นวางแผน ชั้นการดำเนินการนิเทศ และชั้นการวัดและประเมินผลการนิเทศ

1.2.2 ขอบข่ายการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้ เนื่องจากขอบข่ายการนิเทศการสอนเป็นภารกิจที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องดำเนินการเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายหรือยกระดับคุณภาพของผู้เรียน หากผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันพัฒนาหลักสูตร มีการออกแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องตรงกับความต้องการ มีการเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระเบียบ รวมทั้งมีหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เป็นระบบ ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนด ซึ่งเป็นผลมาจากการนิเทศการสอนทางด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพผู้เรียนที่เป็นไปตามที่สังคมพึงปรารถนา สอดคล้องกับภาวดี หินขาว (2555) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการนิเทศการสอนไว้ว่าการนิเทศการสอนเป็นงานพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการสอน ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง เป็นงานที่มุ่งยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ทั้งนี้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจตามขอบข่ายเนื้อหาของ

การนิเทศการสอนในงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล

1.3 ผลของการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การปรับปรุงการเรียนการสอนของครูขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากผลของการนิเทศการสอนเป็นการแสดงถึงความสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินการนิเทศการสอนในสถานศึกษา โดยพิจารณาจากการกระทำของครูที่รับการนิเทศ หากครูพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามที่ได้รับการนิเทศก็จะทำให้ครูเป็นผู้ที่มีความรู้ สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนสอน สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน และสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ หากครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ครูก็จะมีความสุขทำงานด้วยความตั้งใจ และได้รับการยกย่องชมเชย เมื่อครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ ครูก็จะให้ความสำคัญ เห็นคุณค่า ให้ความร่วมมือ และมีความยินดีที่ได้รับการนิเทศการสอน อันทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับวรรณพร ภิรมย์รื่น (2550) ได้สรุปผลของการนิเทศการสอนว่าเป็นสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ ทั้งด้านเจตคติต่อการนิเทศ ด้านการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนหลังจากการได้รับการนิเทศ

1.4 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสุขภาพ

กายและสุขภาพจิตที่ดี ทั้งนี้ เนื่องจากคุณภาพผู้เรียนเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ตั้งความต้องการ ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการศึกษาและการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะครู โดยมีเป้าหมายในการทำงานอยู่ที่คุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ ฌญญรตน์ ทัพทว (2557) ได้สรุปการศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ไว้ 6 ด้าน ดังนี้ ผู้เรียนมีสุขภาพและมีสุนทรียภาพ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร และผู้เรียนมีทักษะในการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความเหมาะสมทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอนให้ความสำคัญต่อการนิเทศการสอน ให้การส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศการสอนอย่างจริงจัง สร้างความเชื่อมั่น

ในการนิเทศการสอนที่ดี และสามารถตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวรรณดี สุทธาณิชย์ (2557) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น โดยการโน้มน้าว จูงใจหรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความตระหนัก และมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.2 ความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้นิเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการนิเทศการสอนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนิเทศการสอน มีความชำนาญในการนิเทศการสอน และมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการสอน สอดคล้องกับวรรณดี สุทธาณิชย์ (2557) ได้กล่าวถึงความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้นิเทศว่าเป็นทักษะในการจัดการสำหรับผู้นิเทศ ได้แก่ การวางแผน การจัดการบุคลากร การควบคุมการปฏิบัติงานในทุกเรื่องจะต้องสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น และสร้างการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับครูเป็นสำคัญ

2.1.3 สื่อ และ เครื่องมือในการนิเทศ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้นิเทศควรมีวัสดุอุปกรณ์การนิเทศที่หลากหลาย มีคู่มือสำหรับ การนิเทศการสอน และมีเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับวันชัย อยู่ตรง (2557) ได้กล่าวถึงสื่อและเครื่องมือในการนิเทศไว้ว่า สื่อเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกต่อการนิเทศภายใน กล่าวคือ ทำให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.1.4 บรรยากาศในการนิเทศ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรช่วยเหลือ เอื้ออาทร รับฟังความคิดเห็นในการทำงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกัน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานอย่างทุ่มเทด้วยความเต็มใจ มีความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับวันชัย อยู่ตรง (2557) ได้กล่าวถึงบรรยากาศในการนิเทศว่าเป็นสภาพการทำงานของโรงเรียนต้องมีการดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนด้วยยินดี มีความรัก ความสามัคคีกันและเอื้ออาทรช่วยเหลือกันอย่างจริงใจ

2.1.5 แรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้รับการนิเทศได้รับการยกย่องและชมเชย เมื่อมีการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ได้รับความไว้วางใจในการทำงานที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ ได้รับการส่งเสริมขวัญกำลังใจและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการสอน และให้ความร่วมมือในการนิเทศการสอนทุกครั้ง สอดคล้องกับวรรณดี สุธานีชัย (2557) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศว่าเป็นทัศนคติ ความตั้งใจ ความร่วมมือ ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลตลอดถึงการปฏิบัติงานเพื่อให้นิเทศภายในประสบความสำเร็จ

2.2 กระบวนการนิเทศการสอน ในขอบข่ายการนิเทศการสอน

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะกรรมการ

ด้านการพัฒนาหลักสูตร วางแผนการพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมให้คำแนะนำในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินมาใช้พัฒนาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพวงเพชร ติรคุณบุรณะ (2556) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่าเป็นการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง หลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบัน และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 การจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศ ควรศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ประชุมชี้แจง วางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย สอบถามความพึงพอใจปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พวงเพชร ติรคุณบุรณะ (2556) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนได้ร่วมมือกันจัดทำขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในครั้งนั้น ๆ ได้ผลดี

2.2.3 การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ

ประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน วางแผนการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับเพื่อนครู ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ให้คำแนะนำในการเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระเบียบสวยงามและสะดวกต่อการใช้ประเมินผลการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู สอบถามความพึงพอใจปรับปรุงและพัฒนาการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับทฤษฎี ดิเรกคุณบูรณะ (2556) ได้กล่าวถึงการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนว่าเป็นการใช้สื่อ วัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ใช้เป็นสื่อกลางระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน มีเป้าหมายทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

2.2.4 การวัดและประเมินผล ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน แต่งตั้งคณะกรรมการ ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ให้คำแนะนำวิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลายส่งเสริมการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน การจัดคลังเก็บข้อสอบไว้เป็นส่วนกลาง เพื่อสะดวกในการนำไปใช้ในครั้งต่อไป สอบถามความพึงพอใจปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม อยู่เสมอ สอดคล้องกับสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลว่าเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตรสถานศึกษากำหนด ได้แก่

การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่ม การประเมิน การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินผล การร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือเป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้นำผลไปใช้ในการตัดสินใจผลการเรียน ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับทุกฝ่ายได้นำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างประสิทธิภาพต่อไป

สำหรับกระบวนการนิเทศ การสอนในรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา มี 3 ชั้น ดังนี้

ขั้นการวางแผนการนิเทศ เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินการนิเทศที่เป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดแนวทาง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและวางแผนพัฒนาร่วมกันเป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่าการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จหากวางแผนได้ครอบคลุมเหมาะสมเท่ากับเกิดความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ดังนั้น ก่อนจะดำเนินการนิเทศจึงต้องวางแผน ฯลฯ สอดคล้องกับปัญญา อัครพุทธิพงศ์ (2557) ได้กล่าวถึงการวางแผนการนิเทศว่าเป็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครู เพื่อกำหนดประเด็นหรือสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ครูต้องการปรับปรุงและพัฒนา

ขั้นการดำเนินการนิเทศ เป็นการปฏิบัติตามแผนการนิเทศที่กำหนดขึ้น โดยผู้นิเทศจะต้องให้ความรู้ต่อผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ และให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศอย่างเหมาะสม เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่าการดำเนินการจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องดำเนินการนิเทศเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยผู้นิเทศจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้รับการนิเทศ เลือกรูปวิธีการนิเทศ

ที่เหมาะสม มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศ มีการสนทนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิด เพิ่มพูนความรู้และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ ใช้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนางานนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายกับครูและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับปัญญา อัครพุทธพงศ์ (2557) ได้กล่าวถึงการดำเนินการนิเทศว่าเป็น การปฏิบัติโดยผู้นิเทศและครูผู้สอนร่วมกัน ปฏิบัติการนิเทศตามแผนที่วางไว้ โดยวิธีการสังเกต การสอนเป็นหลัก

ขั้นการประเมินผลการนิเทศ เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการนิเทศ ด้วยวิธีการประเมินผลการสอบถาม ความพึงพอใจ การปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนิน กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่าการประเมินผลการนิเทศนั้น เป็นส่วนสำคัญ ในการตรวจสอบ วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ หาข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลักจากประเมินผลการนิเทศ หากพบว่า มีปัญหา หรืออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็ต้องรีบดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำด้วยวิธีการให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ส่งเสริมกิจกรรมที่หลากหลายจนกว่าจะประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับปัญญา อัครพุทธพงศ์ (2557) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการนิเทศว่าเป็นการประเมินผลการนิเทศที่ผู้นิเทศจะวิเคราะห์ ประสิทธิภาพ และปัญหาที่พบในการดำเนินการ เพื่อการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ การสอนให้ดียิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

2.3 ผลของการนิเทศการสอน ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดและ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 การปรับปรุงการเรียน

การสอนของครู ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยครูที่ได้รับการนิเทศจะสามารถ พัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถวิเคราะห์ ศักยภาพและทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับสภาพของผู้เรียน และนำผลการประเมิน มาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูว่าเป็นการนิเทศการสอนทำให้เกิดการปรับปรุง การเรียนการสอน ได้แก่ การนิเทศเป็นการส่งเสริม การเรียนการสอน การนิเทศเป็นการปรับปรุง การสอนของครู การนิเทศเป็นการพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผลการสอนมีความจำเป็น ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

2.3.2 ขวัญ และ กำลังใจ

ในการปฏิบัติงาน ภาพรวมมีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด โดยครูที่ได้รับการนิเทศมีเจตคติ ที่ดีในการปฏิบัติงาน ทำงานด้วยความตั้งใจและ มีความสุข มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ได้รับการยกย่อง การชมเชยและสวัสดิการต่าง ๆ และได้รับการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ได้กล่าวถึงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานว่าเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจของครูย่อมส่งผล ให้การทำงานไปด้วยดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครูที่ให้กำลังใจ แก่ผู้เรียน ครูเองก็ต้องการขวัญและกำลังใจและ การดำเนินงานควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

2.3.3 เจตคติที่ดีต่อการนิเทศ

ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยครูที่ได้รับการนิเทศจะมีความรู้สึกที่ดีต่อการนิเทศการสอน ให้ความสำคัญต่อการนิเทศการสอน เห็นคุณค่าของการนิเทศการสอน มีความพึงพอใจต่อการนิเทศการสอน มีความเต็มใจในการนิเทศการสอน ให้ความร่วมมือในการนิเทศการสอนและมีความยินดีที่ได้รับการนิเทศการสอน สอดคล้องกับอภิชาติ ยิ้มแสง (2553) ได้กล่าวถึงเจตคติว่าเป็นสภาพความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทิศทางหนึ่งอาจเป็นไปได้ในทางสนับสนุนหรือโต้แย้ง ยอมรับหรือไม่ยอมรับ

2.4 คุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม

อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 คุณธรรม จริยธรรมและ

ค่านิยมที่พึงประสงค์ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เป็นคนดีของสังคม มีวินัยต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเอื้ออาทรโอบอ้อมอารี ยอมรับความคิดของผู้อื่น ตระหนักรู้เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องมีแม่แบบหรือต้นแบบ และครูก็เป็นแม่แบบที่สำคัญ หากครูเป็นแม่แบบหรือตัวอย่างที่ดี ผู้เรียนก็จะเลียนแบบหรือทำตาม สอดคล้องกับ สุรพล พิมพ์สอน (2557) ได้ให้กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ว่าผู้เรียนต้องมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว มีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีจิตสาธารณะ

2.4.2 ทักษะการคิด ภาพรวม

มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดไตร่ตรอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล สามารถสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่านฟังและดู สามารถสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเองและสามารถนำเสนอวิธีคิดวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับสุรพล พิมพ์สอน (2557) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดว่าผู้เรียนต้องมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

2.4.3 ทักษะการแสวงหา

ความรู้ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ มีทักษะในการอ่าน การฟัง การดู การพูด การเขียน และการตั้งคำถาม เพื่อค้นคว้าหาความรู้และหาคำตอบ และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน สอดคล้องกับสุรพล พิมพ์สอน (2557) ได้กล่าวถึงทักษะแสวงหาความรู้ว่าผู้เรียนต้องมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัวใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ใช้ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.4.4 ทักษะการทำงาน

ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดี มีการวางแผน ทำงานอย่างมีความสุขมีความมุ่งมั่น

พัฒนางานของตนเองจนประสบความสำเร็จและสามารถแสวงหาความรู้และวางแผนอาชีพในอนาคตที่ตนเองสนใจผู้เรียนจะมีลักษณะดังกล่าวได้ ครูถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะหล่อหลอมทักษะดังกล่าวให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับสุรพล พิมพ์สอน (2557) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานว่าผู้เรียนต้องสามารถวางแผนทำงานตามลำดับขั้นตอน รักการทำงานสามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

2.4.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีความรู้ตามหลักสูตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการประเมินสมรรถนะตามที่สถานศึกษากำหนดและมีการประเมินการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด สอดคล้องกับสุรพล พิมพ์สอน (2557) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าผู้เรียนต้องมีการทดสอบระดับชาติในรายวิชาต่าง ๆ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2.4.6 สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ มีน้ำหนักรวม และส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน สามารถป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ มีความมั่นใจ

และกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬาและนันทนาการ สอดคล้องกับสุรพล พิมพ์สอน (2557) ได้กล่าวถึงสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีว่าผู้เรียนต้องมีสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีน้ำหนัก ส่วนสูงและมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ไม่เสพรหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมถึงปัญหาทางเพศ มีความมั่นใจอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น ไร่เริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนครูและผู้อื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาคควรมีภาวะผู้นำ เช่น เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอน สามารถตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและให้ความสำคัญต่อการนิเทศการสอน เป็นต้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรสร้างแรงจูงใจและแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ โดยยกย่องและชมเชย และส่งเสริมขวัญกำลังใจและพัฒนาวิชาชีพแก่ผู้รับการนิเทศอยู่เสมอ
3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร โดยช่วยเหลือเอื้ออาทร รับประทานอาหาร รับประทานอาหารร่วมกัน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรวางแผนการนิเทศด้วยการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

5. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศ ควรดำเนินการนิเทศ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษา ให้คำแนะนำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนให้ตรงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดทำคลังข้อสอบในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศ ควรประเมินผลการนิเทศ เพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินการนิเทศ ด้วยวิธีการประเมินผล การสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7. ครูผู้สอนควรปรับปรุงการเรียน การสอนของตน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเข้าใจของผู้เรียน เป็นรายบุคคล และนำผลประเมินมาปรับปรุงการเรียน การสอนให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

8. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ควรนำรูปแบบ

การนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการวางแผน การนิเทศ เช่น การจัดทำคู่มือการนิเทศเพื่อให้ สถานศึกษาได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ จากผลการวิจัย พบว่า กระบวนการนิเทศการสอน ในขอบข่ายการนิเทศการสอนมีความเหมาะสม น้อยที่สุด ในบรรดาองค์ประกอบทั้งหมดในรูปแบบ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ควรจัดอบรมให้ความรู้กับผู้บริหาร และครูผู้นิเทศให้เห็นความสำคัญของการดำเนินการนิเทศการสอน ฯลฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยและพัฒนาโดยนำ รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ และศึกษาผลที่เกิดขึ้น

2. ควรทำการวิจัยเพื่อประเมินรูปแบบ การนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

3. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการนิเทศ การสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/ มัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ณภิญรัตน์ ทัพทวา. (2557). การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปัญญา อัครพุทธพงศ์. (2557). ปัจจัยทางสถานภาพของครูที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอน ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พวงเพชร ตีรคุณบุรณะ. (2556). *ความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร.* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับครูปฐมวัยในจังหวัดชัยนาท. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 21(41), 95–103.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ.* (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาวดี หินขาว. (2555). *ความต้องการการนิเทศการสอนของครูและแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณดี สุธานีชัย. (2557). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้.* (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วรรณพร ภิรมย์รื่น. (2550). *ประมวลสาระชุดวิชาการนิเทศการสอนในระดับประถมศึกษา หน้าที่ 12–15* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วันชัย อยู่ตรอง. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา.* (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2558). *การรายงานผลการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2558.* นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรพล พิมพ์สอน. (2557). *กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.* (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อภิชาติ ยิ้มแสง. (2553). *การมีวินัยในตนเองและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การกับเจตคติต่อกิจกรรม 5 ส ของพนักงานสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.